

This eChok volume of
Deuteronomy
Volume 2

לע"נ גבריאל בן לאה ז"ל • נלב"ע י"ד ניסן תשס"ג

is Dedicated in loving memory of
Gabriel (Cabra) Bildirici

*by his wife Nina Bildirici
and his children & grandchildren*

King of the universe, Who feeds the whole world by His goodness [— *ha-zan et ha-olam*]” until he finishes the four blessings. And they answer “Amen” after each blessing.

יהו עוגין אמן אחר כל ברכה וברכה:

KI TAVO FOR WEDNESDAY

כי תבא ליום רביעי

TORAH

תורה

יכון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי ו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז יומא הדין יי אלהיך מפקדך
למעבד ית קימא האליו וית
דינא ותשר ותעבד יתהון בכל
לך ובכל נפשך: יית יי חטבת
יומא דין למהוי לך לאלה
ולמהיך בארמון דתקנו קדמוהי
ולמטר קימוהי ופקודוהי

שלישי טז היום הזה יהוה אלהיך מצוה
לעשות את החקים האלה ואת
המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל
לבבך ובכל נפשך: יי את יהוה האמרת
היום להיות לך לאלהים וללכת בדרךיו
ולשמר חקיו ומצותיו ומשפטיו ולשמע

(16) This day, the Lord your God is commanding you to fulfill these statutes and judgments: you will observe and fulfill them with all your heart and with all your soul. (17) You have selected the Lord this day, to be your God, and to walk in His ways, and to observe His statutes, His commandments and His judgments,

RASHI

רש"י

(16) **This day, the Lord your God is commanding you** — [*Understand this verse also literally:*] *Every single day, perceive the commandments as brand new in your eyes, as though you are today being commanded regarding them!* (Tanchuma 1). **You will observe and fulfill them** — *A heavenly voice is blessing you: “You have brought the firstfruits today — [so] will you merit bringing them again next year!”* (17) האמרת ... האמירך (17) —

(טז) היום הזה ה' אלהיך מצוה. בכל יום יהיו בעיניך חדשים כאלו בו ביום נצטוו עליהם: ושמרת ועשית אותם. בת קול מברכתו, הבאת בכורים היום, תשנה לשנה הבאה: (יז) האמרת ... האמירך. אין להם עד מוכיח במקרא ולי נראה שהוא לשון הפרשה והבדלה הבדלתי לך מאלהי עובדי בוכבים להיות לך לאלהים והוא הפרישך אליו מעמי הארץ להיות לו לעם סגלה ומצאתי להם עד והוא לשון תפארת כמו יתאמרו כל פעלי

We do not find any equivalent expression throughout all of Scripture, which might help us understand the meaning of these words. However, it appears to me that the expression האמיר denotes separation or distinction. [Thus, here, the meaning is as follows.] את ה' האמרת ... להיות: “From all the nation's deities, you have set apart the Lord for yourself, to be your God.” And לעם: “and from all the peoples on earth, the Lord has separated you to Him, to be His treasured people.” [Notwithstanding.] I did find a similar expression [to האמיר], which denotes “glory,” as in the verse (Psalms 94:4), “[Until when will]

וְדִינוּהִי וְלִקְבֵּלָא בְּמִימְרָהּ:
 יח וְיִי חֲטָבָךְ יוֹמָא דִּין לְמַהוּ
 לָהּ לְעַם חֲבִיב כְּמָא דִּי מְלִיל
 לָךְ וְלִמְטָר כָּל פְּקוּדוּהִי:
 יט וְלִמְתַּנָּךְ עֲלָאָה עַל כָּל
 עַמְמֵיָא דִּי עֲבַד לְתַשְׁבְּחָא
 וְלִשׁוּם וְלִרְבוּ וְלִמְהוּךְ עִם
 קִדְיֵשׁ קְדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ כְּמָא דִּי
 מְלִיל: א וּפְקִיד מִשָּׁה וּסְבִי
 יִשְׂרָאֵל יֵת עֲמָא לְמִימָר טָר יֵת
 כָּל תְּפַקְדָּתָא דִּי אָנָּא מְפַקְד
 יִתְכוּן יוֹמָא דִּין: ב וְיֵהִי בְּיוֹמָא
 דִּי תַעְבְּרוּן יֵת יַרְדֵּנָא לְאַרְעָא
 דִּי אֱלֹהֶיךָ יִהְיֶה לָךְ וּתְקִים לָךְ

בְּקִלּוֹ: יח וַיְדוּהָ הָאֱמִירָךְ הַיּוֹם לְהִיּוֹת לְךָ
 לְעַם סֻגְלָה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּךְ וּלְשֹׁמֵר כָּל־
 מִצְוֹתָיו: יט וּלְתַתְּךָ עֲלִיוֹן עַל כָּל־הַגּוֹיִם
 אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהֲלָה וּלְשֵׁם וּלְתַפְאֶרֶת
 וּלְהִיתְךָ עִם־קֹדֶשׁ לַיְדוּהָ אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר
 דִּבַּר: פ רביעי כז א וַיֵּצֵא מֹשֶׁה וְזִקְנֵי
 יִשְׂרָאֵל אֶת־הָעָם לֵאמֹר שָׁמַר אֶת־כָּל־
 הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם:
 ב וְהָיָה בַּיּוֹם אֲשֶׁר תַּעְבְּרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן
 אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְדוּהָ אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ

and to hear His voice; (18) And the Lord has selected you this day, to be His treasured people, as He had spoken to you, and so that you will observe all His commandments; (19) And to place you supreme, above all the nations that He has made, [so that you will have] praise, a [distinguished] name and glory; and so that you will be a holy people to the Lord your God, as He has spoken. **27 (1)** And Moshe, [together with] the elders of Israel, commanded the people, saying, Observe all of the commandment which I command you this day. (2) And it will be, on the day that you will cross over the Jordan to the land which the

RASHI

all the perpetrators of evil be glorified (18) **As He had spoken to you** — [And when did God tell Israel that they will be His treasured people? When He said] (Exodus 19:5): “And [out of all the nations,] you will be a special treasure (סגולה) for

Me.” (Mekhilta 12:78) (19) **And so that you will be a holy people ... as He has spoken** — [And when did God tell Israel that they will be a holy people? When He said] (Leviticus 20:26): “And you will be holy to Me.” (ibid.) **27 (1)** שמר את כל המצוה (1) — *The form of the word שמר here, denotes continuous action [that is to say: “You must observe this commandment always”]. Gardant in Old French. (2) You must set up for yourself [large stones] — at the Jordan, and after this, you must take out other stones from there, and out of this [second*

רש"י

אָנוּ: (יח) כַּאֲשֶׁר דִּבַּר לָךְ. וְהִייתֶם לִי סֻגְלָה: (יט) וְלְהִיּוֹתְךָ עִם קֹדֶשׁ וְגו' כַּאֲשֶׁר דִּבַּר. וְהִייתֶם לִי קְדוֹשִׁים: (א) שָׁמַר אֶת כָּל הַמִּצְוָה. לְשׁוֹן הַוּוּהָ גַרְדַּנִּיט בִּלְעִז"א (אִים צו הִיטען. צו בעאַבאַכטען): (ב) וְהִקְמֹת לָךְ. בַּיַּרְדֵּן וְאַחַר כִּךְ תּוֹצִיאוּ מִשָּׁם

וְהִקְמַתְךָ לְךָ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת וְשִׂדְתָּ אֹתָם
בְּשִׂידָא׃

Lord your God gives you, that you must set up for yourself large stones, and plaster them with lime.

RASHI

רש"י

lot of stones], build an altar on Mount Eval. Consequently we find that there were three places [at which constructions] of stones [were built]: a) Twelve [stones were put together] at the Jordan, b) the same number of stones set up] at Gilgal [the Jews' first stop in the land of Israel,] and c) the same number [of stones set up] at Mount Eval. The above is taught in Tractate Sotah (35b) [where the Talmud, citing Chapter 4 of Joshua, proves the above].

PROPHETS Isaiah 60

נביאים ישעיה פרק ס

וְיִנְקַתְךָ חֶלֶב גּוֹיִם וְשֵׁד מְלָכִים תִּינָקִי וְיָדַעַתְּ כִּי
אֲנִי יְדוּה מוֹשִׁיעֶךָ וְגֹאֲלֶךָ אֲבִיר יַעֲקֹב׃ יז תַּחַת
הַנְּחֹשֶׁת אָבִיא זָהָב וְתַחַת הַבְּרֹזֶל אָבִיא כֶּסֶף וְתַחַת
הָעַצִּים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בְּרֹזֶל וְשָׁמַתִּי פְקֻדֹתַי
שְׁלוֹם וְנִגְשִׁיךָ צְדָקָה׃ יח לֹא יִשְׁמַע עוֹד חֲמָס
בְּאַרְצְךָ שֵׁד וְשֹׁבֵר בְּגְבוּלֶיךָ וְקִרְאָת יִשׁוּעָה
וְשִׁלְטוֹנֶיךָ בְּנוֹכַח׃ יח לֹא יִשְׁתַּמְעַ עוֹד חֲטָפָא בְּאַרְעֶיךָ בְּזָה וּתְבִירָא בְּתַחֲמוּמֶיךָ וְיַעֲרֵעוּן פּוֹרְקָן עַל שׁוֹרְךָ

(16) And you shall suck the milk of nations and the breast of kings you shall suck, and you shall know that I am the Lord, your Savior, and your Redeemer, the Mighty One of Yaakov. (17) Instead of the copper I will bring gold, and instead of the iron I will bring silver, and instead of the wood, copper, and instead of the stones, iron, and I will make your officers peace and your rulers righteousness. (18) Thievery will no longer be heard in your land, neither robbery nor destruction within your borders, and you shall call salvation your walls and

RASHI

רש"י

(16) **And the breast of kings** — *an expression of breasts [despite the unusual vocalization — shod, instead of shed].*

(17) **Instead of the copper** — *that the non-Jewish nations took from you. פקדתיך [means] your officers. And your rulers* — *will be counted for you for merit.*

ועל תרעד יהון משבחתיך: יט לא תצטרכיך עוד לנהור שמשא ביממא ואף לא לנהור סיהרא בליליא ויהי לך יי לנהור עלם ואלהך לתושבתיך: כ לא תבטל עוד מלכותיך ויקריך לא יעדי ארי יי יהי לך לנהור עלם וישלמון יומי אבליך: כא ועמיד כולהון ופאין לעלם

חומתיך ושעריך תהלה: יט לא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ולנגה הירח לא יאיר לך והיה לך ידוה לאור עולם ואלהיך לתפארתך: כ לא יבוא עוד שמשך וירחך לא יאסף כי ידוה יהיה לך לאור עולם ושלמו ימי אבליך: כא ועמד פלם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעו (קרי מטעי) מעשה ידי להתפאר:

יחסנון ארעא נצבא דחדותי עובד גבורתי לאשתבחא:

your gates praise. (19) You shall no longer have the sun for light by day, nor for brightness, shall the moon give you light, but the Lord shall be to you for an everlasting light, and your God for your glory. (20) Your sun shall no longer set, neither shall your moon be gathered in, for the Lord shall be to you for an everlasting light, and the days of your mourning shall be completed. (21) And your people, all of them righteous, shall inherit the land forever, a shoot of My planting, the work of My hands in which I will be glorified.

RASHI

רש"י

(18) **And you shall call** — *Salvation shall come about to your walls.* (19) **You shall no longer have** — *You shall not require the light of the sun, nor the brightness of the moon.* (20) **לא יבוא** means, *it shall not set.* (21) **A shoot of My planting** — *a branch that I planted.*

ונגשיך. יהיו לך צדקה: (יח) וקראת. תפגע ישועה לחומותיך: (יט) לא יהיה לך עוד. לא תצטרכי לאור השמש ולא לנגה הירח: (כ) לא יבוא. לא ישקע: לא יאסף. לא יהיה נאסף: (כא) נצר מטעי. ענף שנטעת: להתפאר. שאהיה מתפאר בהם:

In which I will be glorified — *that I shall be glorified through them.*

Writings Psalms 95-96

כתובים תהלים פרק צה-צו

ח לא תקשון לפכון היך במצותא היך יומא דנסיתון אלהא במדברא: ט די נסיוא יתי אבהתכון בתנו יתי לחוד

ח אל תקשו לבבכם כמריבה כיום מטה במדבר: ט אשר נסונוי אבותיכם בחנוני גם ראו פעלי:

95. (8) Do not harden your heart, as at Merivah, as in the day of Massah in the wilderness. (9) When your fathers tried Me, proved Me, even though they saw

RASHI

רש"י

95. (9) [When ...] proved Me — *for no* במצרים: גם ראו פעלי: הנם: (ט) בחנוני: הנם:

י אַרְבַּעִים שָׁנָה וְאָקוּט בְּדוֹר וְאָמַר עִם תְּעִי לִבִּב
 הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ דַרְכֵי: יֵא אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי
 אִם־יִבְאוּן אֶל־מְנוּחָתִי: צו א שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר
 חֲדָשׁ שִׁירוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ: ב שִׁירוּ לַיהוָה
 בְּרַכּוּ שְׁמוֹ בְּשָׁרוֹ מִיּוֹם־לְיוֹם יְשׁוּעָתוֹ:

תושבחתא חדתא שבחו אנגלי מרומא שבחו קדם יי כל צדיקי ארעא: ב שבחו קדם יי בריכו שמיה
 בשרון מיומא ליומא פורקניה:

My work. (10) For forty years I argued with that generation, and I said, It is a people that errs in their heart, and they have not known My ways. (11) Therefore I swore in My wrath that they should not enter into My rest. **96.** (1) O sing to the Lord a new song, sing to the Lord, all the earth. (2) Sing to the Lord, bless His name, proclaim His salvation from day to day.

RASHI

רש"י

reason. **Even though they saw My work — in Egypt. (10) For forty years I was wearied — an expression of quarreling.** (11) **Into My rest — to Eretz Yisrael and Yerushalayim. 96. (1) A new song — for the future.**

Mishnah Shevuot, chapter 6

משנה שבועות פרק ו

(1) The oath of the judges [imposed by the judges by Biblical law, on a debtor who admits to a portion of the claim against him, is imposed when] the claim is [at least] two silver coins [*me'ah*], and the admission the equivalent of a *perutah* [a copper coin]. And if the admission is not of the same kind as the

רבנו עובדיה מברטנורא

א שבועות הדינין. השבועה שהדיינים משיעיים ע"י הודאה במצת הטענה צריך שלא תהא הטענה פחות משתי מעות כסף. שהוא שלישי דינר שהדינר שש מעות והוא משקל צ"ז שעורות בינוניות נמצאו שתי מעות משקל ל"ב שעורות: **וההודאה.** שמחייבת לישבע לא תהא פחות משהו פרוטה. שאם היה מה שכפר לו פחות משתי כסף, או מה שהודה פחות משהו פרוטה. אינו חייב שבועה דאורייתא נקט חפצא בידו כגון ספר תורה. או תפילין כשנבע. והמחוייב שבועת היסת לא נקט הנשבע חפצא בידיה. אלא חזן הכנסת או המשביע נקט חפצא בידיה בשעה שחבירו נשבע לו. ושלשה מיני שבועות הן דאורייתא ולא יותר. המודה במקצת הטענה. ומי שעד אחד מעיד כנגדו שהוא נשבע להכחיש העד ושבועת השומרים. וכל שאר שבועות הנזכרים במשנה. הם בתקנת חכמים. והם כעין של תורה בנקיטת חפץ. ואין הפרש בין שבועה דאורייתא לשבועות הנזכרות במשנה אלא שהמחוייב שבוע' דאורייתא ולא רוצה לישבע בין דין יורדין לכנסיו ונפרעים ממנו משלם. והמחוייב שבועה מדבריהם בתקנת חכמים ולא רוצה לישבע. משמתין אותו עד שיפרע או עד שישבע. ואם עמד בנדויו ל' יום ולא רצה לישבע. ולא לשלם. מכין אותו מכת מרדות

claim [i.e., he admits to something other than what is claimed], he is exempt [from taking an oath]. How so? “Two silver [*me'ah*] of mine you have in your possession,” [and the other replies,] “I have in my possession only a *perutah* of yours,” he is exempt [because the creditor claims silver, and the debtor admits to copper; if, however, the claim was a silver coin, and the admission a copper coin, he would then be liable since he admitted the coin]. “Two silver [*me'ah*] of mine and a *perutah* you have in your possession,” [and the other replies,] “I have in my possession only a *perutah* of yours,” he is liable [because he admits a portion of the claim]. “You have of mine one hundred dinars,” [and the other replies,] “I have not of yours,” he is exempt [because there is no admission of a portion]. “You have of mine one hundred dinars,” [and the other replies,] “I have of yours only fifty dinars,” he is liable. “[I think] you have of my father's one hundred dinars,” [and the other replies,] “I have of his only fifty dinars,” he is exempt, because it is as if he returns a lost object [since the claim was made in a questionable fashion it is not considered an admission to a claim]. (2) “You have of mine, one hundred dinars,” and he said to him, in the presence of witnesses, “Yes;” the following day, he said to him, “Give them to me,” [and he replied,] “I have given them to you,” he is exempt [from the Biblical oath, but the Sages decreed he take a Rabbinical oath. However, if the following day he says,] “I have nothing of yours in my possession,” he is liable [to pay; he is not believed to take an oath, for his previous admission before witnesses proves he is a liar]. “You have of mine one hundred dinars.” He said to him, “Yes.” “Give them to me, only before witnesses.” The following day, he said to him, “Give them to me,” [and he replied,] I have given them to you,” he is liable, because he should have given them to him before witnesses. (3) “You have of mine, a *litra* [a certain weight] of gold,” [and he replied,] “I have of yours, only a *litra* of silver,” he is exempt [because the admission

רבנו עובדיה מברטנורא

ומתירין לו נדויו והולך לו. ואין יורדין לנכסיו: **אין לך בידי אלא פרוטה פטור.** שאין ההודאה ממין הטענה שזה טענו כסף. וזה הודה לו נחושת ודוקא שלא טענו אלא משקל שתי מעות כסף או יותר. אבל אם טענו מטבע כסף. וזה הודה לו נחושת ודוקא שלא טענו אלא משקל שתי מעות כסף או יותר. אבל אם טענו מטבע כסף. הרי הודה לו במטבע: **שתי כסף ופרוטה.** קא סבר טענו חטים ושעורים והודה לו על אחת מהן חייב: **מפני שהוא כמשיב אבידה.** שהוא פטור משבועה. כדתנן גיטין (דף מה) המוצא מציאה לא ישבע מפני תקון העולם. ודוק בשאין הבן טוען ודאי מנה לאבי בידך אלא שמא אבל טענו ודאי ואמר הוא לא היה לו אצלי אלא חמשים חייב שבועה דאורייתא דאין זה משיב אבידה: **ב מנה לי בידך.** ואמר לו הן ובפני עדים. וכגון שאמ' אתם עידי דשוב אינו יכול לטעון משטה הייתי בך פטור. משבועה דאורייתא אבל משביעין אותו היסת: **אין לך בידי.** לא היו דברים מעולם חייב. לשלם. ואינו נאמן בשבועה שהרי החוזק כפרן והוא שכפר בבית דין אבל שלא בבית דין לא החוזק כפרן: **ג אלא לטרא כסף פטור.**

שתי כסף לי בידך, אין לך בידי אלא פרוטה, פטור. שתי כסף ופרוטה לי בידך, אין לך בידי אלא פרוטה, חייב. מנה לי בידך, אין לך בידי, פטור. מנה לי בידך, אין לך בידי אלא חמשים דינר, חייב. מנה לאבא בידך, אין לך בידי אלא חמשים דינר, פטור, מפני שהוא כמשיב אבדה: **ב מנה לי בידך, אמר לו (בפני עדים) הן. למחר אמר לו תנהו לי. נתתיו לך, פטור.** אין לך בידי, חייב. מנה לי בידך, אמר לו הן, אל תתנהו לי אלא בעדים. למחר אמר לו תנהו לי. נתתיו לך, חייב, מפני שצריך לתנו (לו) בעדים: **ג לטרא זרב יש לי בידך, אין לך בידי אלא לטרא**

is not of the same kind as the claim]. “You have of mine, a golden dinar,” [and he replied,] “I have of yours, only a silver dinar, or a *trisin*, or a *pundion*, or a *perutah*,” he is liable, for all [since both the claim and the admission] are one kind of coinage [i.e., he means the worth of, however in the previous case where he mentions weight, he does not mean its worth]. “You have of mine, a *kor* [a measure of volume] of grain,” [and he replied,] “I have of yours, only a *letek* of beans,” he is exempt, you have of mine, a *kor* of produce, [and he replied] I have of yours, only a *letek* of beans, he is liable, for beans are included in produce. If he claimed wheat, and the other admitted barley, he is exempt; but Rabban Gamliel declares him liable [for he does not require the admission to be of the same kind as the claim]. If he claims from his fellow jars of oil, and he admits to [empty] jars, Admon says, Since he admits to him a portion of the same kind as the claim [i.e., the jars], he must take an oath. But the Sages say, The admission is not of the same kind as the claim [since the claim is jars of oil]. Rabban Gamliel said, I approve the words of Admon. If he claims from him vessels and lands, and the other admits the vessels, but denies the lands; or admits the lands, but denies the vessels, he is exempt [from taking an oath, because an oath is not taken on land nor can land be the cause of an oath]. If he admits to a portion of the lands, he is exempt; to a portion of the vessels, he is liable [an oath for the vessels, and also for the lands, since an oath is already imposed because of the vessels the Sages declared he should swear on both, this is referred to as a *gilgul shevuah*]; because property for which there is no security [movable property] binds properties for which there is security [real estate] to take an oath for them [by Rabbinic decree]. (4) No oath is imposed in a claim; by a deaf-mute; one who is mentally incompetent; a minor, and no oath is imposed on a minor; but an oath is imposed when a claim is lodged against a minor

רבנו עובדיה מברטנורא

שאינן באין הודאה ממין הטענה לתוך. חצי כור ט"ו סאין: כדי שמון. כדים מלאים שמן והודה לו בקנקנים. כדים רקים בלא שמן: הואיל והודה במקצת הטענה. דהוה ליה כמו טענו חטין ושעורין והודה לו באחד מהן והלכה באדמון. אבל אין הלכה כרבן גמליאל דמחייב בטענו חטין והודה לו בשעורים: פטור. משבועה דאורייתא. לא על הקרקעות ולא על הכלים. שאין הודאת קרקעות מביאתו לידי שבועה. שאין דין שבועה בקרקעות: הודה במקצת כלים. דאיכא הודאה וכפירה בלאו קרקעות. חייב לישבע אף על הקרקעות על ידי גלגול שבועה: זוקקין. גוררין: ד אין נשבעין על טענת חרש. כגון שטענו חרש ברמיהו. דחרש שאמרו חכמים בכל מקום אינו שומע ואינו מדבר: וטענת קטן. כגון שטענו קטן. דאמר קרא כי יתן איש אל רעהו ואין בנתינת קטן כלום. והחרשו והשוטה כקטן הוא.

כסף, פטור. דינר זהב יש לי בידך, אין לך בידך אלא דינר כסף וטריסית ופנדיון ופרוטה, חייב, שהכל מין מטבע אחת. כור תבואה יש לי בידך, אין לך בידך אלא לתך קטנית, פטור. כור פרות יש לי בידך, אין לך בידך אלא לתך קטנית, חייב, שהקטנית בכלל פרות. טענו חטין, והודה לו בשעורים, פטור. ורפן גמליאל מחייב. הטענו לתברו בכדי שמן והודה לו בקנקנים, אדמון אומר, הואיל והודה לו מקצת ממין הטענה, לישבע. וחכמים אומרים, אין ההודאה ממין הטענה. אומר רפן גמליאל, רואה אני את דברי אדמון. טענו כלים וקרקעות, והודה בכלים וכפר בקרקעות, בקרקעות וכפר בכלים, פטור. הודה במקצת הקרקעות, פטור. במקצת הכלים, חייב, שהנכסים שאין להם אחריות וזוקקין את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן: ד אין נשבעין על טענת חרש שוטה וקטן, ואין משביעין את הקטן, אבל

[i.e., the claimant must take an oath], or against the Temple [i.e., in a case where one donated all his belongings to the Temple, and someone claimed that he owed money to him before he had donated all of his possessions the claimant must take an oath]. (5) These are the things for which no oath is imposed [on the defendant]: slaves, bonds, lands, and

consecrated objects. [The law of *kefel* —] paying double [for stealing], or [the fine of] four or five times the value, does not apply to them. An unpaid custodian does not take the custodial oath (see Exodus 22:10) [in the case of slaves, etc., which he otherwise would take in the same case on movable items], and a paid custodian does not pay [for loss or theft of the above, which normally he would have to pay on other items]. Rabbi Shimon says, For consecrated objects for which he is responsible, [if he vows to bring a sacrifice and set aside an animal to do so, and subsequently the animal developed a disqualifying blemish] the custodial oath is imposed; and for what he is not responsible [if he vowed, this animal I will bring for a sacrifice, and subsequently it developed a blemish], an oath is not imposed. (6) Rabbi Meir says, There are

רבנו עובדיה מברטנורא

ודוקא שבועה דאורייתא. הוא שאין נשבעין על טענת קטן. אבל שבועת היסט חייבין לישבע על טענתו **אבל נשבעין לקטן ולהקדש**. הבא ליפרע מנכסי קטן לא יפרע אלא בשבועה וכן המקדיש נכסיו ויצא עליו שטר חוב. ובא ב"ח ליפרע מן הנכסים של הקדש צריך שבועה **ה העבדים והשטרות והקרקעות וכו'**. דכתיב (שמות כב) על כל דבר פשע. כלל על שור על חמור על שוה על שלמה. פרט. על כל אבדה. חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט מפורש. דבר המיטלטל וגופו ממון. אף כל דבר המיטלטל וגופו ממון. יצאו קרקעות שאינן מטלטלין. יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות. יצאו שטרות שאף על פי שהם מטלטלין אין גופן ממון. שכל אלו אין נשבעין עליהן. והקדש אין נשבעין עליו דכתיב (שם) כי יתן איש אל רעהו. ולא של הקדש: **אין בהם תשלומי כפל**. דבהני דוקא דמרבין כעין הפרט דכתיב באותה הפרשה ישלם שנים: **ולא תשלומי ארבעה וחמשה**. דכל היכא דליכא כפל אינו משלם ד' וה'. דכיון דליכא כפל הוה להו תשלומי ג' וד' ותשלומי ד' וה' אמר רחמנא. ולא תשלומי ג' וד': **שומר חנם אינו נשבע**. שומר חנם אין לו עליו אלא שבועה. דכתיב (שם) ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו. ואותה הפרשה בשומר חנם נאמר. ועל העבדים ועל הקרקעות ועל השטרות אינו נשבע. דילפינן לה מדכתיב כי יתן איש אל רעהו. כלל. כסף או כלים פרט. לשמור. חזר וכלל. כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט. מה הפרט מפור' דבר המיטלטל וגופו ממון. אבל כל וכו' יצאו קרקעות דלאו מיטלטלים וכו'. וכל הני דאמרינן בהו אינו נשבע. דוקא שבועה דאורייתא. אבל שבועת היסט לעולם חייבין לישבע: **נושא שכר אינו משלם**. גניבה ואבדה הכתוב בו לחיוב. דכתיב (שם) אם גנוב יגנוב מעמו ישלם לבעליו ועבדים וקרקעות ושטרות אינו משלם. דכתיב בשומר שכר (שם) כי יתן איש אל רעהו. כלל. (חמור או שור או שוה וכל בהמה פרט. לשמו' חזר וכלל וכו') כדאמרינן לעיל. רעהו כתיב בשומר חנם ובשומר שכר דמשמע רעהו ולא הקדש. ושואל. ושוכר. לא הוזכרו כאן למעוטי בהו עבדים וקרקעות ושטרות והקדשות. דלא שייך שאלה בקרקעות ולא בשטרות על הרוב וכל שכן שכירות שאינו שייך בשטרות וכן לא שייך שאלה ושכירות בהקד'. שאסור להשאל ולהשכיר ההקדשות: **ו ר' מאיר אומר יש דברים שהם בקרקע**. ענבים העומדים ליבצר הוא דאיכא בין חכמים לרבי מאיר. דרבי מאיר סבר ענבים העומדים ליבצר כבצורות דמיין. וחכמים סברי לאו כבצורות דמיין. והלכה כחכמים. ודוקא בדין שומרים אבל גבי מקח וממכר ואונאה ומוד' במקצת

things which are [attached] to land, but are not like land. But the Sages do not agree with him. How so? [If a man says,] “Ten vines laden with fruit I delivered to you [to watch for me].” And the other says, “There were only five:” Rabbi Meir obliges him to take the custodian oath [the claim focuses on the grapes, which were ready for picking, and therefore are not regarded as if they were attached to the ground]; but the Sages say, [in regard to custodial responsibility,] All that is attached to the land is like land. An oath is not imposed unless it is something [defined] by size, weight, or number. How so? [If a person says,] “A houseful [of produce] I delivered to you,” or “A purse full [of money] I delivered to you,” and the other says: “I do not know; but what you left you may take,” he is exempt [because the claim was not defined]. If a person says, “[I gave you produce reaching] up to the beam [of the upper floor],” and the other says, “Only up to the window,” he is liable [because the claim is defined]. (7) If a person lends [money] to his fellow on a pledge, and the pledge was lost, and he said to him, “I lent you a *sela* on it, and it was worth a *shekel* [half a *sela*, which is two dinars, so you still owe me two dinars],” and the other says, “No! You lent me a *sela* on it, but it was [also] worth a *sela*,” he is exempt [because he denies everything]. “I lent you a *sela* on it, and it was worth a *shekel* [i.e., half a *sela*],” and the other says, “No! You lent me a *sela* on it, and it was worth three dinars,” he is liable [an oath, because he made partial admission]. “You lent me a *sela* on it, and it was worth two [and therefore you, the lender, have to pay me a *sela*],” and the other says, “No! I lent you a *sela* on it, and it was worth a *sela*,” he is exempt. “You lent me

שהן פקרקע ואינן פקרקע, ואין חכמים מודים לו. כיצד, עשר גפנים טעונות מסרתי לך, והלה אומר אינן אלא חמש, רבי מאיר מחיב שבועה. וחכמים אומרים, כל המחבר לקרקע הרי הוא פקרקע. אין נשבעין אלא על דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין. כיצד, בית מלא מסרתי לך וכיס מלא מסרתי לך, והלה אומר איני יודע אלא מה שהנחת אתה נוטל, פטור. זה אומר עד היזו וזה אומר עד החלון, חיב: ז המלוה את חברו על המשכון ואבד המשכון, אומר לו סלע הלוייתך עליו ושלל הנה שוה, והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתני עליו וסלע הנה שוה, פטור. סלע הלוייתך עליו ושלל הנה שוה, והלה אומר לא כי אלא סלע הלוייתני עליו ושלל הנה שוה, חיב. סלע הלוייתני עליו ושתים הנה שוה, והלה אומר

רבנו עובדיה מברטנורא

הטענה בכל הני קיימא לן דדבר העומד לביצר כבצור דמו וכן הלכה: **עד הזיוז**. קורה של עלייה הבולטת מתוך הבית וכללא דמלתא לעולם אינו חיב שבועה דאורייתא עד שיטענו דבר שבמדה או שבמשקל או שבמנין. ויודה לו במקצת המדה. או במקצת המשקל. או במקצת המנין: ז המלוה את חברו על המשכון. נעשה עליו שומר שכר לא שנא משכנו בשעת הלואתו. לא שנא משכנו שלא בשעת הלואתו. ואם אבד או נגנב והיה המשכון כנגד החוב יצא משכנו בחובו. ואין להם זה על זה כלום. ואם החוב יתר על המשכון משלם לזה למלוה מה שהיה החוב יותר. ואם המשכון יותר על החוב משלם מלוה ללוה. ואם נאבד באונס ששומר שכר פטור. גם המלוה פטור. ונשבע שבאונס נאבד. וגובה חובו כולו: **שקל**. חצי סלע: **לא כי**. לא כן היה אלא סלע הלוייתני עליו ושלל הנה שוה: **חיוב**. שהרי הוא הודה במקצת הטענה שהסלע שוה ארבעה דינרין. וכיון שהלוה חיב לישבע כמה היה שוה המשכון שלו. והמלוה חיב לישבע על המשכון שאינו ברשותו ואף על פי שמשלם דמיו. משום דחיישינן שמא עיניו נתן בו. בית דין משיבעין את המלוה תחלה שאין המשכון ברשותו. ואחר כך משיבעין את הלוה כמה היה שוה. שמא ישבע הלוה תחלה ולא דקדק בשומא. ויוציא המלוה את המשכון ויפסלנו לעדות ולשבועה והא דתנינן בסיפא מי נשבע. מי נשבע תחלה

a *sela* on it, and it was worth two,” and the other says, “No! I lent you a *sela* on it, and it was worth five dinars,” he is liable. And who takes the oath? The one who had the deposit [the lender, with whom the pledge was deposited], lest, if the other take the oath, this one may bring out the pledge deposited [i.e., if the borrower takes the oath, the lender who may not have lost the deposit at all, may bring out the deposit and show that the borrower has sworn falsely regarding its value].

לא כי אלא סלע הלויתיד עליו וסלע היה שוה, פטור. סלע הלויתני עליו ושתים היה שוה, והנה אומר לא כי אלא סלע הלויתיד עליו וחמשה דינרים היה שוה, חיב. ומי נשבע, מי שהפקדון אצלו, שמה ישבע זה ויוציא הנה את הפקדון:

רבנו עובדיה מברטנורא

קאמר: מי שהפקדון אצלו. המלוה שהיה המשכון אצלו נשבע שאין המשכון ברשותו:

Gemara Shevuot 38b

גמרא שבועות דף לה:

Our Sages taught: [As to] the oath of the judges — it also may be said in any language. They say to him: Be aware that the whole world trembled at the time when the Holy One, blessed be He, said at Sinai, “You shall not take the name of the Lord your God in vain.” (Exodus 20:7) And with reference to all transgressions in the Torah it is said, “*vinake* — holding guiltless,” (Exodus 34:7) but here it is said, “will not hold him guiltless.” (Exodus 20:7) [Scripture could have written *lo yinake*; the presumably superfluous wording *vinake lo yinake* teaches that there are occasions when God holds guiltless the transgressors, when they repent]. And for all the transgressions in the Torah he [the sinner] alone is punished, however, here, he and his family [are punished]; for it is said: “Suffer not your mouth [by swearing falsely] to bring your flesh into guilt,” (Ecclesiastes 5:5) and **flesh** means “near relative,” as it is said: “And from your own flesh you shall not hide yourself.” (Isaiah 58:7) And for all the transgressions in the Torah he alone is punished, but here, he and all the world; for it is said, “Swearing and lying ... [therefore does the land mourn, and everyone that dwells therein does languish].” (Hosea 4:2-3) But say, perhaps, only when he commits them all [the verse also mentions, killing, stealing, and committing adultery, implying perhaps, that if he commits them all, then the entire world suffers, but not for swearing alone]! That cannot enter your mind, for it is written, “Because of swearing the land mourns,” (Jeremiah

תנו רבנן: שבועת הדיינין אף היא בלשונה נאמרה. ואמרים לו הוי יודע שכל העולם כלו נודעו בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא בסיני לא תשא את שם ה' אלקיך לשוא. וכל עברות שבתורה נאמר בהן ונקה. וכאן נאמר לא ינקה. וכל עברות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו וממשפחתו שנאמר (קהלת ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך. ואין בשרו אלא קרובו שנאמר (ישעיה נח) ומבשרך לא תתעלם וכל עברות שבתורה נפרעין ממנו וכאן ממנו ומכל העולם כלו שנאמר (הושע ד) אלה וכחש ואימא עד דעביד להו לכוהו לא סלקא דעתך דכתיב (ירמיה כג) מפני אלה

23:10) and it is written, “therefore does the land mourn, and everyone that dwells therein does languish;” (Hosea 4:3) [and when the land mourns, every inhabitant languishes; and because of swearing, the land mourns (Jeremiah, 23:10); therefore, every inhabitant languishes because of swearing]. And with reference to all transgressions in the Torah, if he has merit, punishment is suspended for two or three generations, but here he is punished immediately, as it said, “I cause it to go forth, says the Lord of Hosts, and it shall enter into the house of the thief and into the house of he who swears falsely by My name; and it shall abide in the midst of his house, and shall consume it with its timber and its stones;” (Zechariah 5:4) “I cause it [punishment] to go forth” immediately; “and it shall enter into the house of the thief” — he who steals the mind of [i.e., deceives] people; [e.g.,] there is no money owed to him by his fellow, but he claims it of him, and causes him to swear; “and into the house of he who swears falsely by My name” — according to its plain meaning; “and it shall abide in the midst of his house, and shall consume it with its timber and its stones” — from this you learn, that things which neither fire nor water can destroy, a false oath can destroy. If he says, “I shall not swear,” he is dismissed immediately [from the Court, with no opportunity to change his mind, and he must pay]. But if he said, “I shall swear,” those who are standing there say to each other, “Depart, I pray you, from the tents of these wicked men” (Numbers 16:26) And when they adjure him they say to him: “Be aware that we do not adjure you according to your own mind, but according to the mind of the Omnipresent, and the mind of the court;” for thus we find in the case of Moshe our teacher: when he adjured Israel [to keep the commandments], he said to them: “Be aware that not according to your own minds do I adjure you, but according to the mind of the Omnipresent, and my mind;” as it is said, “But it is not only with you that I am making this covenant and this oath;” (Deuteronomy 29:13,) [i.e., not in accordance with your own minds.] “It is with those who are standing here [with us today before the Lord our God, and (also) with those who are not here with us, this day].” (ibid., verse 14)

זוהר פנחס דף רל"א ע"ב

ביומי דראש השנה מתקנין בי דינא כרפיא למלכא למידון כל עלמא וישראל עאלין בקדמיתא בדינא

אבלה הארץ. וכתוב (הושע ד) על כן תאכל הארץ אומלל כל יושב בה. וכל עברות שבתורה אם יש לו זכות תולין לו שנים ושלישה דורות וכאן נפרעין ממנו לאתור שנאמר (זכריה ה) הוצאתיה נאם ה' צבאות וגומר. ובאה אל בית הגנב ואל בית הנשבע בשמי לשקר ולגנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו הוצאתיה לאתור ובאה אל הגנב, זה הגנב דעת הבריות שאין לו ממון אצל חברו וטוענו ומשביעו ואל בית הנשבע בשמי לשקר כמשמעו ולגנה בתוך ביתו וכלתו ואת עציו ואת אבניו. הא למדת דברים שאין אש ומים מכלין אותו שבועת שקר מכלה אותן אם אמר איני נשבע, פוטרין אותו מיד. ואם אמר היני נשבע, העומדים שם אומרים סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה וגומר. וכשמשיבין אותו אומרים לו הוי יודע שלא על דעתך אנו משביעין אותך אלא על דעת המקום ועל דעת בית דין. שכן מציינו במשה רבינו כשהשביע את ישראל אומר להן: דעו שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעת המקום ועל דעתי, שנאמר (דברים כט) ולא אתכם לבדכם וגומר כי את אשר ישנו פה וגומר:

קמיה דליפוש רחמי (ס"א קמי דליפוש רגנא) תגן ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו. יום ביומו מאי הוא אלא הני תרין יומין דראש השנה אמאי תרין יומין בגין דאנון תרי בי דינא דמתחברין כחדא דינא עלאה דאיהו קשיא דינא תמאה דאיהו רפיא ותרוניהו משתכחי ועל דא לא ידעי הני בבליאי רזא דיבבא ונללותא ולא ידעי דתרוניהו אצטריכו ונללותא דאיהו דינא תקיפא. תלת דינין דאיהו דינא רפיא גנחיהו גנח רפיא אנון לא ידעי ועבדין תרוניהו ואנון ידעינן ועבדין תרוניהו (ס"א ועל דא רזא דיבבא ונללא ותרוניהו אצטריכו הני בבליאי אנון לא ידעי ועבדין תרוניהו) וכללא נפקין לארע קשומי. פתח ואמר (תהלים פ"א) תקעו בהדש שופר בכסה ליום חגנו. תקעו בהדש שופר מאי בהדש דא בי דינא רפיא דאקרי חדש בכסה (כס דעלמא עלאה כ"ס ה' דא פחד יצחק דאיהו כס למלכא עלאה. תו בכסה) דא דינא קשיא פחד יצחק דינא דאתכסי תדיר דלאו איהו דינא באתגלגלא. כי חק דא דינא רפיא ומשפט דא דינא (קשיא) ברחמי ותרוניהו אנון כחדא בגין כך תרין יומין ותרוניהו ברזא חדא. אשרי העם יודעי תרועה וגומר לא כתיב שומעי או תוקעי תרועה אלא יודעי תרועה בגין (ס"א גנון) חכימין דדירין באוירא דארעא קדישא אנון יודעי תרועה רזא דתרועה כמה דכתיב (שם ב') תרועם בשבט ברזל מאן עמא בישראל דידעין רוין עלאין דמאריהון למיעל קמיה ולא תקשרא ביה וכל אנון דידעי רזא דתרועה יתקרבו למיהד באור פניו דקדשא בריד הוא ודא אור קדמאה דגניז קדשא בריד הוא לצדיקיא ועל דא אצטריד למגדע לה:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sha'arei Teshuvah, Page 28

שערי תשובה דף כח עג

The category of scorners: This is a man of words who speaks disparagingly of people, as it says, "You sit and speak against your brother; you slander your mother's son." (Psalms 50:20) He is called a scorners, as it says, "A proud and haughty man, scorners is his name; he acts with overbearing pride." (Proverbs 21:24) In other words, the two evil traits, deliberate sin and pride, are combined in the scornful person. For, without deriving any benefit from it, he causes severe harm to others by ruining their reputation among people. This is the epitome of deliberate sin, more than stealing or taking property by coercion, which a person does in order to increase his wealth. He is also prideful. For someone that is lowly and contrite, who recognizes his shortcomings and defects, does not speak scornfully against other people. The Sages, of blessed memory, said, "In the future, the animals will gather around the snake and say to him, 'The lion tramples and eats; the wolf tears and eats. But you — what benefit do you have [since everything tastes to him as dust anyway]?' And he will say to them, 'What benefit does the master of words have?' As it

בת לצים איש לשון הנותן דפי בבני אדם בענין שנאמר (תהילים ג) תשב באחיה תדבר בן אמו תתן דפי. ונקרא לץ שנאמר (משלי כא) יד יהיר לץ שמו עושה בעברת זדון פרוש שתי המדות הרעות שהם הזדון והגאווה נקבצו ונתחברו באדם הלץ כי מבלי היות לו תועלת בדבר הוא גורם נזק עצום לחבריו אשר יבאיש את ריחם בעיני האדם וזה תכלית הזדון יותר מן הגזול והחומס שעושה להרבות לו ממון וגם הוא יהיר כי השפל והנכבד כאשר יביר מגרעת עצמו ומומיו לא יתלוצץ על בני אדם. ואמרו זכרונם לברכה: לעתיד לבא מתקבצות חיות אצל הנחש ואומרות לו: ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל ואתה מה הנאה יש לך. אומר להם: ומה יתרון

says, 'If the snake bites before it is charmed, the master of words [snake charmer] has no advantage'.” (Ecclesiastes 10:11) This trait is also one of the characteristics of the category of those who speak evil gossip.

Practical Law:

Rambam, Laws of Blessings, Chapter 4

(1) If ten or more men eat together, they say *zimmin* [— the invitation to the blessing after the meal] using God's name. How is this done? The one reciting the blessing says, “Let us bless our God of Whose [food] we have eaten.” And they answer, “Blessed is our God of Whose [food] we have eaten and by Whose goodness we live.” He repeats, “Blessed is our God of Whose [food] we have eaten and by Whose goodness we live” and begins the blessing after the meal. (2) One who eats a meal in the place of a wedding, from the time that they begin to occupy themselves with the needs of the wedding meal and its preparation, until thirty days after the wedding, says the blessing, “Let us bless He in Whose dwelling place is joy, from Whose [food] we have eaten” [i.e., *sh'hasimchah b'meono*]. And they answer, “Blessed is He in Whose dwelling place is joy, from Whose [food] we have eaten,” and so on. If there were ten men present, he says the blessing, “Let us bless our God, in Whose dwelling place is joy,” and so on. Similarly, at a meal that is made after the wedding because of the wedding, up to twelve months, one says the blessing “in Whose dwelling place is joy.”

לְבַעַל הַלְשׁוֹן שְׁנֵאמַר (קהלת י) אִם יִשׁוּף הַנְּחָשׁ בְּלֹא לֶחֶשׁ וְאֵין יִתְרוֹן לְבַעַל הַלְשׁוֹן. וְזֶה הַחֶלֶק גַּם הוּא מִחֻלְקֵי בֵּת מִסְפָּרֵי לְשׁוֹן הָרַע:

הלכה

הרמב"ם הלכות ברכות פרק ד

א הוּא הָאוֹכֵלִין מִעֲשֶׂרָה וּלְמַעְלָה מְזַמְּנִין בְּשֵׁם כִּי־צַד הַמְּבָרֵךְ אוֹמֵר נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וְהָן עוֹנִין בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ חֲיֵינוּ וְהוּא חוֹזֵר וְאוֹמֵר בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבָטוּבוֹ חֲיֵינוּ וּמִתְחִיל בְּרַבַּת הַמְּזוּן: ב הַסּוֹעֵד בְּבֵית הַתְּנַיִם מְשִׁיתְחִילוֹ לְהִתְעַסֵּק בְּצָרְכֵי סְעֻדַת הַנְּשׂוּאִין וְלְהַכִּינֶה עַד שְׁלֵשִׁים יוֹם אַחַר הַנְּשׂוּאִין מְבָרֵךְ נְבָרֵךְ שְׁהַשְׂמִיחָה בְּמַעוֹנוֹ שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ. וְהֵם עוֹנִים בְּרוּךְ שְׁהַשְׂמִיחָה בְּמַעוֹנוֹ שְׂאֲכַלְנוּ מִשְׁלוֹ וְכוּ' וְאִם הָיוּ עֲשָׂרָה מְבָרֵךְ נְבָרֵךְ לֵאלֹהֵינוּ שְׁהַשְׂמִיחָה וְכוּ'. וְכֵן סְעֻדָה שְׁעוֹשִׂין אוֹתָהּ אַחַר הַנְּשׂוּאִין מִחֻמַּת הַנְּשׂוּאִין עַד שְׁנַיִם עֶשְׂרִים חֳדָשׁ מְבָרֵךְ שְׁהַשְׂמִיחָה בְּמַעוֹנוֹ:

KI TAVO FOR THURSDAY

TORAH

כי תבא ליום חמישי

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילויי הה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

א וְכָתוּב עֲלֵיהֶן יֵת כָּל פִּתְגָמֵי אוֹרֵי־תֵא הָדָא בְּמַעְבְּרָךְ בְּדִיל דִּי תַעֲוִל לְאַרְעָא דִּי אֱלֹהֵךְ יִהֵב

א וְכָתוּב עֲלֵיהֶן אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּעֵבְרָךְ לְמַעַן אֲשֶׁר תָּבֹא אֶל־הָאָרֶץ

(3) When you cross over, you must write upon them [these stones] all the words of this Torah, in order that you may come to the land which the Lord your God